

3.Sınıf Fen Bilimleri Konu Özetleri

2.Ünite : Beş Duyumuz

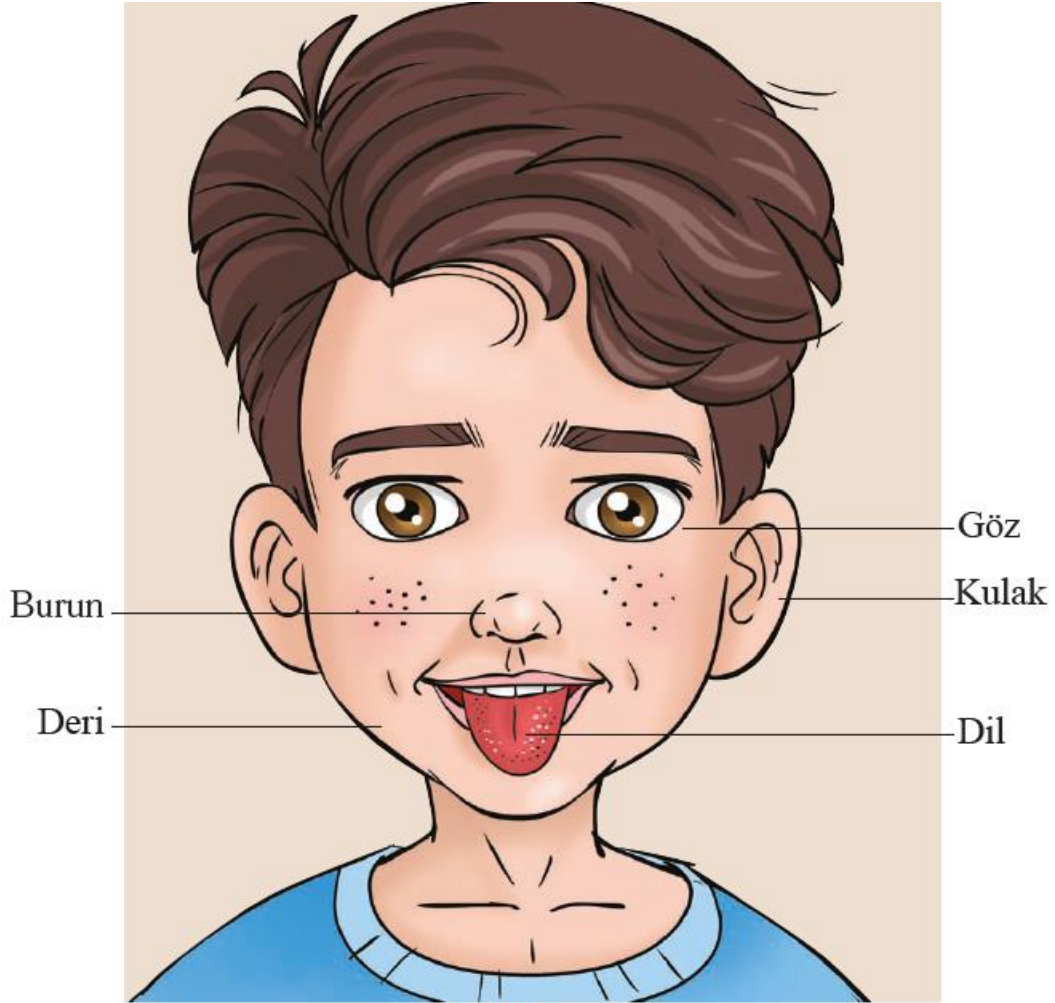
1.Bölüm : Duyu Organları ve Görevleri

a) Duyu Organlarını Tanıyalım

Çevremizde pek çok olay gerçekleşir. Bu olayların gerçekleşmesi sırasında meydana gelen değişiklikleri; göz, kulak, burun, dil ve deri sayesinde algılarız. Çevremizdeki olayları fark etmemizi sağlayan organlara duyu organları denir.

Varlıkların rengini, kokusunu, sesini, büyüklüğünü, sertliğini, yumuşaklığını vb. özelliklerini duyu organlarımız sayesinde algılarız.

Aşağıdaki fotoğraf üzerinde duyu organlarımızı tanıyalım.

Beş duyu organı

b) Duyu Organlarının Temel Görevleri

1. Göz

Etrafımızdaki cisimleri, renkleri, şekilleri, bunların yerini ve büyüklüğünü gözlerimiz sayesinde görürüz. Göz, görme duyu organıdır. Gözlerimiz, kafamızın önündeki göz çukuru içinde bulunur. Gözlerimizin çevresinde kaşlarımız ve kirpiklerimiz vardır. Bu yapılar gözlerimizi korumaktadır.

2. Kulak

Kulak, başımızın her iki yanında bulunan işitme duyu organımızdır. Çevremizdeki sesleri işitmemizi sağlar. İnsanların sesini, kapı zilini, telefon sesini ve daha birçok sesi kulağımız sayesinde işitiriz. Ayrıca kulağımız, işitmenin dışında dengemizi de sağlar.

3. Burun

Burun, hem koku almamıza hem de soluk alıp vermemize yardımcı olan duyu organımızdır. Burnumuz; soluk alırken vücudumuza giren havayı nemlendirir, ısıtır ve süzer. Çiçeklerin, kolonyanın, çamların, çöplerin kokusunu ve daha birçok kokuyu burnumuz sayesinde algılarız.

4. Dil

Dil, tat alma organımızdır. Dil, özel yapısı sayesinde tatlı, tuzlu, ekşi ve acı gibi tatları algılamamızı sağlar. Dilimiz ayrıca; besinleri çiğnememize, yutmamıza ve konuşmamıza da yardımcı olur.

5. Deri

Deri, vücudun dış yüzeyini örten; sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık gibi etkileri hissetmeye yarayan duyu organıdır. Bunun yanında; ağrı, düzlük, pürüzsüzlük gibi dış etkileri de algılayabilir. Derimiz en büyük duyu organımızdır.

Duyu organlarımız birbirinden farklı görevleri yüklendikleri hâlde birbirleriyle ilişki içindedir.

Besin maddelerini ağızımıza aldığımızda kokusu burnumuza ulaştığı için aynı anda besinlerin hem tadını hem de kokusunu alırız. Örneğin, nezle olup da burnumuz tıkanıldığında yediğimiz besinlerin tadını, kokusunu eskisi gibi alamayız. Bunun nedeni, burun ve dilin birbiriyle ilişki hâlinde olmasıdır. Besinlerin tadını tam olarak algılamamız için burnumuzun dilimizle birlikte görev yapması gerekir.

c) Duyu Organlarının Sağlığı

Aşağıda duyu organlarının sağlığını korumak için yapılması gerekenlerden bazıları verilmiştir:

- Bilgisayar veya televizyon ekranına, çok uzun süre ve çok yakından bakılmamalıdır.
- Kitap okurken kitapla göz arasındaki mesafenin en az 30 santimetre olmasına dikkat edilmelidir.
- Çok fazla veya çok az ışık olan ortamlardan uzak durulmalıdır.
- Yeterince vitamin alınmalıdır. Örneğin havuç, yumurta, marul gibi besinlerden yeterince tüketilmelidir.
- Kulaklar temiz tutulmalı, sert ve sivri cisimlerle karıştırılmamalıdır.
- Yüksek sesli ortamlarda bulunmamaya dikkat edilmelidir.

- Burun karıştırılmamalıdır.
- Burun temizliğine önem verilmelidir. Burun tıkanığında temizlenmelidir.
- Bilinmeyen maddeler ve cisimler burna sokulmamalıdır.
- Bilinmeyen maddeler koklanmamalıdır.
- Sık sık banyo yapılmalıdır.
- Cilt soğuktan ve sıcaktan korunmalıdır.
- Tuvaletten önce ve sonra eller yıkanmalıdır.
- Yemekten önce ve sonra eller yıkanmalıdır.
- Ne olduğı bilinmeyen maddelerin ya da yiyeceklerin tadına bakılmamalıdır.
- Çok sıcak ve çok soğuk besinler tüketilmemelidir.
- Dişler düzenli olarak fırçalanmalıdır. Ayrıca dişleri fırçalarken dil de fırçalanmalıdır.
- Bulaşıcı hastalıklardan korunmak için bütün duyu organlarının temizliğine önem verilmelidir. Salgın hastalık yaşandığı dönemlerde koruyucu maske kullanmaya dikkat edilmelidir.